

طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران

عنوان گزارش: طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران

انتشار: امور کمیسیون های تخصصی اتاق ایران

شماره گزارش: ۱۹۰۱۳۳

تابستان ۱۴۰۱

فهرست

- ۳..... کمیسیون اقتصاد کلان
- ۴..... کمیسیون بازار پول و سرمایه
- ۴..... کمیسیون بازرگانی داخلی

کمیسیون اقتصاد کلان

۱- در تعریف شبکه بانکی ذکر شده کلیه موسسات که به موجب قانون یا مجوز بانک مرکزی تاسیس شده اند ، بهتر است همه با مجوز بانک مرکزی باشد و کلمه "یا" به "و" تبدیل شود تا استقلال بانک مرکزی در کنترل موسسات اعتباری و بانکی حفظ شود

۲ - در رکن دوم - هیات عالی : دو نفر اقتصاد دان در نظر گرفته شده است اما جایگاهی برای نماینده ای از بخش خصوصی گذاشته نشده است لذا پیشنهاد می گردد نماینده اتاق یا رییس اتاق بعنوان اعضای هیات عالی قرار گیرد.

۳- در فصل تحکیم اقتدار بانک به منظور نظارت و کنترل موسسات اعتباری و بانکی :
پیشنهاد می شود هر سال موسسات اعتباری از نظر سلامت و رعایت مقررات رتبه بندی گردد و متناسب با رتبه تصمیمات نظارتی اعمال و تشویق و تنبیه اعمال شود

۴ - در مبحث دوم در موضوع اختلاف بین موسسات تحت نظارت با هم یا با مشتریان ، تشکیل هیات رسیدگی به اختلافات بانکی در هر استان مطرح شده است که ایده خوبی می باشد اما حوزه موضوعات مورد رسیدگی در این هیات تعیین نشده است بطور مثال آیا مطالبات بانکی از مشتریان نیز در این هیات قابل پیگیری و رسیدگی می باشد ؟

۵- در زمینه کنترل و نظارت بانک مرکز بر موسسات اعتباری و بانکی به منظور سلامت سیستم و اعمال سیاست های پولی و مالی و تورم ، نرخ سود سپرده و تسهیلات ، استفاده از فن اوری های نوین با قابلیت اجرای یکنواخت در همه موسسات و اشخاص تحت نظارت می تواند راه گشا باشد

-در تعریف شبکه بانکی ذکر شده کلیه موسسات که به موجب قانون یا مجوز بانک مرکزی تاسیس شده اند ، بهتر است همه با مجوز بانک مرکزی باشد و کلمه "یا" به "و" تبدیل شود تا استقلال بانک مرکزی در کنترل موسسات اعتباری و بانکی حفظ شود

۲ - در رکن دوم - هیات عالی : دو نفر اقتصاد دان در نظر گرفته شده است اما جایگاهی برای نماینده ای از بخش خصوصی گذاشته نشده است لذا پیشنهاد می گردد نماینده اتاق یا رییس اتاق بعنوان اعضای هیات عالی قرار گیرد.

۳- در فصل تحکیم اقتدار بانک به منظور نظارت و کنترل موسسات اعتباری و بانکی :
پیشنهاد می شود هر سال موسسات اعتباری از نظر سلامت و رعایت مقررات رتبه بندی گردد و متناسب با رتبه تصمیمات نظارتی اعمال و تشویق و تنبیه اعمال شود

۴ - در مبحث دوم در موضوع اختلاف بین موسسات تحت نظارت با هم یا با مشتریان ، تشکیل هیات رسیدگی به اختلافات بانکی در هر استان مطرح شده است که ایده خوبی می باشد اما حوزه موضوعات مورد رسیدگی در این هیات تعیین نشده است

بطور مثال آیا مطالبات بانکی از مشتریان نیز در این هیات قابل پیگیری و رسیدگی می باشد ؟

۵- در زمینه کنترل و نظارت بانک مرکز بر موسسات اعتباری و بانکی به منظور سلامت سیستم و اعمال سیاست های پولی و مالی و تورم ، نرخ سود سپرده و تسهیلات ، استفاده از فن اوری های نوین با قابلیت اجرای یکنواخت در همه موسسات و اشخاص تحت نظارت می تواند راه گشا باشد.

کمیسیون بازار پول و سرمایه

۱- در فصل دو بخش الف وظایف بانک مرکزی در بند ۵ موضوع اعتبارسنجی ، پیشنهاد می گردد از آنجایی که شرکت های اعتبارسنجی موردی صوری است ، باید در یک بند مجزا و با تاکید بر اجرایی شدن و تدوین سازوکار اجرایی آن توسط بانک مرکزی تنظیم گردد.

۲- در بند ۱۵ همان فصل و بخش، موضوع تنظیم گری فناوری های نوین مالی (فین تک ها)، پیشنهاد می گردد سازوکار اجتناب از اخلاص در این حوزه توسط بانک مرکزی تعیین گردد.

۳- در بخش ب همان فصل بند ۴ موضوع انتشار انواع اسکناس، مسکوک و پول رقمی (دیجیتال) ، پیشنهاد می شود با توجه به اینکه رمزارزهای بانک مرکزی دارای یک مدل واحد می باشد، واژه رمز ارز بانک مرکزی درج گردد.

۴- در ماده ۷ فصل سوم بند ۴، دو نفر اقتصاددان متخصص در زمینه سیاست گذاری پولی و ارزی، پیشنهاد می گردد "اقتصاددانان مستقل و نمایندگان ۵ دانشگاه برتر" جایگزین گردد.

کمیسیون بازرگانی داخلی

۱- در بند (الف) ماده (۳) در خصوص مسئولیت بانک مرکزی؛ باید به این نکته توجه داشت که اگر قوانین جاری در تعارض با امکان برقراری مناسبات عادلانه در بخش پولی و بانکی اقتصاد کشور باشد، بانک مرکزی به عنوان یک نهاد مستقل و دارای قدرت و از همه مهم تر دارای نقش کلیدی در ارزشمندی سازی پول رایج کشور، باید اقدامات لازم جهت رفع تعارض و تناقض با اهداف و وظایف بانک را انجام دهد. چارچوب قوانین جاری نباید مانعی در جهت تحقق اهداف عالی بانک مرکزی باشند. البته این مهم وقتی تحقق می یابد که نظام فکری حاکم بر مدیریت و برنامه ریزی در کشور به جایگاه کلیدی بانک مرکزی واقف و متعهد به هم گرایی با اهداف ملی و نظام مند آن باشند.

۲- در جزء (۴) از بند (ب) ماده (۳) به اهداف بانک مرکزی اشاره شده است. باید به این نکته توجه داشت که اهداف مذکور لازم و ملزوم یکدیگر هستند. یعنی در صورت تحقق جزء (۱) و (۳) از بند (ب) ماده مذکور به طور یقین حمایت از ارزش پول

ملی نیز تحقق می‌یابد. یا اقداماتی که منجر به حفظ ارزش پول ملی شود، به‌طور یقین در رشد، اشتغال و کنترل تورم نقش دارد. این بدان معناست که عدم تحقق هر یک اهداف جزءهای ۱، ۳ و ۴ تحقق سایر اهداف را نیز به چالش می‌کشد.

۳- علی‌رغم اهداف کلیدی و بنیادین ذکرشده برای بانک مرکزی و درحالی‌که اهداف مذکور در صورت تحقق باعث رشد و توسعه اقتصادی هر کشوری خواهد شد، ولی متأسفانه در شرح وظایف تعیین‌شده برای بانک نمی‌توان زمینه‌ای برای تحقق اهداف مذکور به‌ویژه در خصوص جزء (۴) بند (ب) ماده (۳) مشاهده نمود.

۴- در جزء (۴) بند (ب) ماده (۳) به موضوع حمایت از ارزش پول ملی اشاره شده است درحالی‌که این عنوان باید به‌صورت تضمین به ارتقاء و حفظ ارزش پول ملی تغییر یابد. عبارت "حمایت" از منظر فعلی و عامل‌بودن در مرتبه پایین‌تری از تضمین‌نمودن می‌باشد.

۵- اهمیت موضوع و هدف تضمین ارزش پول ملی در میان اهداف برشمرده برای بانک مرکزی به‌اندازه‌ای است که اگر همه اهداف کنارگذاشته شود و تمام تلاش بانک مرکزی با به‌کارگیری همه ظرفیت قانونی موجود و حتی تصویب قانون مورد نیاز به هدف مذکور بپردازد، اهدافی نظیر تورم (چون بخشی از تورم کالاهای مصرفی و تولیدی در کشور از طریق واردات و به دلیل تفاوت فاحش ارزش پول ملی با ارزهای بین‌المللی ایجاد می‌شود) افزایش تولید و اشتغال، به دلیل افزایش قدرت رقابت در نتیجه کاهش هزینه تمام‌شده ناشی از ارتقای پول ملی حاصل خواهند شد. از این‌رو برای این هدف باید شرح وظایف دقیق، شفاف و با قابلیت اجرای بالا وجود داشته باشد. به‌طور یقین سیاست خارجی و موضوع تحریم‌ها در این زمینه تاثیر به‌سزایی دارد.

۶- شرح وظایف و اختیارات برشمرده‌شده در بند (الف) و (ب) ماده (۴) مبنای قابل اتکایی برای تحقق اهداف و مسئولیت اشاره‌شده در ماده (۳) نمی‌باشد و نیازمند به بازنگری جدی در این زمینه دارد.

۷- درحالی‌که سیاست‌گذاری‌های پولی و ارزی بخش تولید و تجارت را به شدت تحت تاثیر قرار می‌دهد، ولی به استناد ماده (۱۳) این طرح که به اعضای کمیته سیاست‌گذاری پولی و ارزی اشاره نموده، هیچ ردپایی از نمایندگان بخش‌های مذکور مشاهده نمی‌شود و از این رو می‌توان پیش‌بینی نمود که تحقق اهداف مربوط به اشتغال و تولید و سایر اهدافی که به دنبال تحقق این هدف به بلوغ می‌رسند، با چالش مواجه باشند.